

P Á L Y A M Ű

az Országos Bírószági Hivatal Elnökének
345.E/2024. (VIII. 22.) OBHE határozatával
a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégium
kollégiumvezetői tisztségének
betöltésére kiírt pályázati felhívására

Készítette:

dr. Berkes Tamás
törvényszéki bíró

Szeged
2024. október 4.

I. Bevezetés – előszó, motiváció

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke a Bírósági Közlöny 7-8. számában megjelent 345.E/2024. (VIII. 22.) OBHE határozatával pályázatot írt ki a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői tisztségének betöltésére.

A büntető kollégiumvezetői tisztség betöltése a jogszabályokból fakadó feladatok és kötelezettségek tükrében mindenekelőtt széleskörű szakmai, a tágabb értelemben vett büntető szakági joganyagból való nagyfokú felkészültséget, másfelől a bírósági szervezet sajátosságait figyelembe vevő vezetési-szervezési képességeket, készségeket feltételez, egyúttal kiemelt felelősségvállalást jelent az időszerű és megalapozott büntető ítélkezés megvalósítása, illetve fenntartása érdekében, amelyet csak még tovább fokoz a Szegedi Törvényszéknek az ítélkezésben képviselt, országos viszonylatban is meghatározó szerepe.

A szakmai önéletrajzomban részletesen bemutatott, immáron két évtizedes bírósági pályafutásom során mindenkor alapvető fontosságúnak tartottam a minél magasabb színvonalú szakmai munkavégzést, így előbb egyesbírói, majd tanácsai ítélkező tevékenységemben, amely mellett fokozatosan részt vállaltam a bírói közösséget érintő szakmai (oktatási, képzési) és igazgatási, illetve öngazgatási tevékenységekben is; megítélésem szerint, az eddig megszerzett szakmai ismereteim, tapasztalataim és képességeim birtokában eredményesen és hatékonyan, a szakmailag megalapozott és időszerű büntető ítélkezés érdekeinek előtérbe helyezésével megfelelően tudnám ellátni a büntető kollégiumvezetői feladatokat, amely egyben megtisztelő kihívást jelentene számomra.

Mindezekre figyelemmel a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői tisztségét megpályázom. A pályázati kiírásban foglaltaknak megfelelően pályaművemben ismertetem a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégium működésével kapcsolatos terveimet és azok megvalósításának ütemezését azzal, hogy azokat az alábbiakban ugyancsak feltüntetett, a kollégiumvezető feladatait meghatározó jogszabályi rendelkezések, az Országos Bírósági Hivatal Elnöke stratégiai céljainak és a Szegedi Törvényszék Elnöke céljainak, valamint a Szegedi Törvényszék és az illetékesége alá tartozó járásbíróságok 2021. január 1. utáni ügyszorgalmi adatainak és létszámhelyzetének figyelembe vételével határoztam meg.

II. Jogszabályi keretek – Bszi., Isz, Szegedi Törvényszék SzMSz-e

A Szegedi Törvényszék Büntető Kollégium működésével kapcsolatos tervek meghatározása során értelemszerűen figyelemmel kell lenni a kollégium és szükségszerűen hozzá kapcsolódva a kollégiumvezető feladataira, hatáskörére, működésére, ezért röviden vázolom a kollégiumra és a kollégiumvezetőre vonatkozó legfontosabb jogszabályi, illetve egyéb normatív előírásokat;

1. A kollégiumok, mint a bírói testületek egyikének működését és feladatait a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 154-155. §-ai szabályozzák, a következők szerint:

A kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelyet a kollégiumvezető vezet. A törvényszéken a kollégium tagjai a törvényszék bírái, továbbá általuk a törvényszék területén működő járásbíróságok bírái közül 6 évre választott bírák. A választott bíró tagokat az adott kollégium törvényszéki bíró tagjai a kollégium szakágának, illetve szakágainak megfelelő ügyszakban működő bírák közül választják.

A kollégium véleményt nyilvánít – a járásbírósági állásra benyújtott pályázat kivételével – a bírói álláspályázatokról, részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében, véleményezi az ügyelosztási rendet, véleményt nyilvánít a vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését és ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

2. A kollégiumvezető feladatait a Bszi. 124. § (1) bekezdése határozza meg; e szerint a kollégiumvezető szervezi a kollégium munkáját, évente beszámol a kollégiumnak, e körben a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, valamint ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

3. Ezen kívül a bíróságok igazgatásáról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás 28. § a kollégiumvezető feladataira vonatkozóan a törvényi szabályokon túl további előírásokat is tartalmaz, melyek – a törvényszéki kollégiumvezető esetében – különösen a következők:

- beszámol tevékenységéről a törvényszék elnökének,
- az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a másodfokú ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét,
- összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket,

- összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik,
- évenként összegzi a másodfokú ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti,
- ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró vagy a tanácselnök által a Büsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba; e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróságokon is ellátja,
- ellátja a jogegységi eljárással összefüggő, a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi,
- ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,
- közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében,
- a közérdekű bejelentések és a panaszügyek intézésében részt vesz,
- javaslatot tesz - a szolgálati út betartásával - a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítélőtábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására,
- irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését,
- ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,
- előterjeszti - a szolgálati út betartásával - az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében,
- javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására.
- ellátja a bírósági határozatok anonimizálásával és közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló OBH utasításban számára meghatározott feladatokat.

4) A Szegedi Törvényszék 2021.El.I.D.1/75. számú, 2023. augusztus 4. napjától hatályos Szervezeti és Működési Szabályzata III. Fejezet 1.1. pontjának 20-23. §-ai a kollégiumra, míg a IV. Fejezet 3. pontjának 74. §-a a kollégiumvezetőre vonatkozóan tartalmaz részletes szabályokat, összhangban a Bszi. és az Isz. fenti rendelkezéseivel. Ezek közül a lényegét

kiemelve, a Szegedi Törvényszéken – egyebek mellett – Büntető Kollégium (ennek keretében: katonai tanács) működik. A kollégium feladatait az SzMSz a Bszi-ben foglaltakkal egyezően rögzíti. A kollégium munkáját a kollégiumvezető vezeti és szervezi. A kollégiumvezető igazgatási tevékenységét a törvényszék elnöke irányítja és ellenőrzi. A Bszi. rendelkezései alapján létrehozott kollégium a kollégiumvezető által előterjesztett, a kollégium által elfogadott és a Szegedi Törvényszék elnöke által jóváhagyott ügyrend alapján működik. Az SzMSz 2. számú Függeléke a Büntető Kollégium ügyrendje. A kollégiumi munkatervet – a kollégium tagjainak a javaslatait is figyelembe véve – a kollégiumvezető készíti el, és tárgyét megelőző év október 31. napjáig köteles megküldeni a törvényszék elnökének. A munkatervet a törvényszék elnöke hagyja jóvá, továbbá ellenőrzi a betartásukat. A kollégium tagjai Büntető Kollégium esetén a kollégiumba beosztott törvényszéki bírák, továbbá az általuk a törvényszék területén működő járásbíróságok bírái közül 6 évre választott bírák. A választott bíró tagokat az adott kollégium törvényszéki bíró tagjai a kollégium szakágának, illetve szakágainak megfelelő ügyszakban működő bírák közül választják.

III. Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke és a Szegedi Törvényszék Elnöke által meghatározott célok

1. Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által meghatározott stratégiai célok a következők:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek,
- az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

2. A Szegedi Törvényszék Elnöke a 2023. évre vonatkozó beszámolójában 2024. évre az alábbi célokat fogalmazta meg:

- az ítéelkezés hatékonysága körében:
 - az 5 éven túli pertartamú ügyek befejezése,
 - az elhúzóóó ügyek arányának csökkentése,
 - az 1 éven túli ügyek 2 éven túlivá válásának megelőzése,
 - az ítéelkezés időszerűségének további javítása, az eddigi eredmények megtartása,

- a megalapozottsági mutatók további javítása, az eddigi eredmények megtartása,
- törvényen alapuló soron kívüliséggel érintett ügyek tekintetében a soron kívüliség érvényesülésének biztosítása, ennek igazgatási ellenőrzése,
- éven túli másodfokú ügyek csökkentésében elért eredmények megtartása,
- kiskorú gyermekkel érintett perek kiemelt ellenőrzése,
- emberi erőforrások körében:
 - az üres bírói álláshelyekkel összefüggésben időszerű és minden oldalról alátámasztott javaslat megtétele,
 - HR védőháló kialakítása, erősítése,
 - jegyzőkönyvvezetői fluktuáció csökkentése,
- tárgyi feltételek körében:
 - a Szeged, Széchenyi tér 4. szám alatti épület rekonstrukciójához kapcsolódó előkészületek megtétele,
 - ViaVideo távmeghallgatásra alkalmas további tárgyalóterem kialakítása – lehetőség szerint szabálysértési csoportoknál,
 - az irattárral összefüggő problémák megoldása,
- igazgatás, integritás körében:
 - ügyelosztási rend folyamatos ellenőrzése és szükség esetén felülvizsgálata,
 - világos, egyértelmű, következetes és tárgyilagos igazgatási jellegű ellenőrzés,
 - a bírói és igazságügyi alkalmazotti arányos munkateher fokozott figyelemmel kísérése,
 - integritási tudatosság erősítése,
- képzés körében:
 - helyi szakmai képzések szervezése,
 - az ítélkezést elősegítő helyi szakmai értekezletek szervezése, az eddigi jó gyakorlatok megtartása,
 - HR-es képzések szervezése.

III. A Szegedi Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbíróságok létszám- és ügyforgalmi helyzete

A Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma jövőbeni működésére vonatkozó tervek meghatározása során kiindulópontként elkerülhetetlen az elmúlt évekbeli és jelenlegi

létszám- illetve ügyforgalmi helyzet áttekintése, ezért a következőkben a Szegedi Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbíróságok 2021-2024. június 30. közötti létszám- és ügyforgalmi adatait elemeztem és értékeltem.

A Szegedi Törvényszék illetékességi területén öt járásbíróság működik: a Szegedi Járásbíróság, ahol Nyomozási és Szabálysértési Csoport működik, továbbá a Makói Járásbíróság, a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság, a Szentesi Járásbíróság és a Csongrádi Járásbíróság.

A) Létszámhelyzet

1) A Csongrádi Járásbírószágon az engedélyezett büntető ügyszakos bírói létszám 1 fő, amely betöltött és aki egyben a járásbíróság elnöke. A bíró a megyében a második leghosszabb, 26 év szolgálati idővel rendelkező járásbírószági bíró, aki bírói szolgálati ideje alatt a megyében többször is volt kirendelve különböző járásbírószágokra, legutóbb a Szegedi Járásbírószágra az embercsempészség bűncselekmények miatt bírószág elé állítással érkező büntetőügyek tárgyalására.

A járásbírószágon az engedélyezett 1 fő bírószági titkár dolgozik, aki vegyesen intéz büntető és polgári nemperes ügyeket. Ugyanakkor a járásbírószágon bírószági fogalmazói és bírószági ügyintézői álláshelyek nincsenek rendszeresítve.

2) A Szentesi Járásbírószágon 1 büntető ügyszakos bírói álláshely engedélyezett, amely betöltött. Az itt ítélkező büntető bíró ugyancsak hosszú szolgálati idővel rendelkezik. A járásbírószágon engedélyezett 2 fő bírószági titkár létszám betöltött, akik mindketten vegyesen intéznek büntető és polgári nemperes ügyeket egyaránt. Bírószági fogalmazó a járásbírószágon nincs. Megjegyzendő, hogy 2023 első félévében a Szentesi Járásbírószágra kiírt bírószági fogalmazói álláshely betöltésére nem érkezett pályázat.

3) A Hódmezővásárhelyi Járásbírószágon az engedélyezett büntető ügyszakos bírói létszám 2 fő, amelyek betöltöttek azzal, hogy egyikük egyben a járásbírószág elnöke. A nem elnök büntető bíró kifejezetten hosszú szolgálati idővel rendelkezik. A közelmúltban, 2023. évben mindkét bíró ki volt rendelve másik bírószágra, az elnök bíró a Szegedi Törvényszékre egy, a törvényszéki bírók kizártságával érintett törvényszéki ügyben, míg a nem elnök bíró a Szegedi Járásbírószágra. A bírók munkáját 1 büntető ügyszakos bírószági titkár segíti, bírószági fogalmazó nincs.

5) A Szegedi Járásbíróságon az engedélyezett büntető ügyszakos bírói létszám 20 fő, a járásbíróvási elnökhelyettesi, csoportvezetői és csoportvezető-helyettesi tisztségeket betöltő vezetőkkel együtt. Ugyanakkor a vezetői tisztségek közül csak az elnökhelyettesi tisztség betöltött, a csoportvezető és csoportvezető-helyettes a vezetői tisztségükről lemondott. Ismert már továbbá, hogy a Szegedi Járásbíróság engedélyezett létszáma csökkenni fog, mert a Szegedi Törvényszék elnökének előterjesztésével az Országos Bírói Tanács egyetértett, miszerint a Szegedi Járásbíróságról egy büntető ügyszakos bírói álláshely a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiumába kerül átcsoportosításra, büntetés-végrehajtási bírói álláshelyként.

A Szegedi Járásbírószágon Nyomozási Bírói és Szabálysértési Csoport működik, amelynek keretei között – a Szegedi Törvényszék SzMSz-e szerint – a szabálysértési ügyszak és a büntető nemperes ügyszak igazgatási felügyeletét, szakmai ellenőrzését és támogatását a csoportvezető végzi, míg a nyomozási bírói munkát a csoportvezető-helyettes szervezi, irányítja és ellenőrzi; ugyanakkor mindkét vezetői tisztség betöltetlen. A Járásbíróság valamennyi büntető ügyszakos bírása rendelkezik nyomozási bírói kijelöléssel. A csoportban állandó jelleggel 3 nyomozási bíró, míg heti váltásban a többi szegedi büntető ügyszakos járásbírói bírósági bírósági közül az előre meghatározott beosztás szerint további 1 járásbíró dolgozik.

A 16 büntető bíróból 5 fő határozott időre kinevezett, azaz ebből fakadóan a székhelybíróság büntető bíráinak közel egyharmada (31%) rövidebb szolgálati idővel rendelkezik.

A székhelybíróság tágabb értelemben vett (a szabálysértési ügyszakot és a nyomozási bírói ügycsoportot is magába foglaló) büntető ügyszakát, 10 bírósági titkár segíti, akik közül hárman tartósan távol vannak.

6) A Szegedi Törvényszéken jelenleg az engedélyezett büntető ügyszakos bírói létszám 24 fő, beleértve 1 fő kollégiumvezetőt, 1 fő kollégiumvezető-helyettest, 3 tanácselnököt, 1 katonai tanácselnököt és 1 katonai bírót. A 24 fő engedélyezett létszámból jelenleg 23 álláshely betöltött, a további 1 álláshelyre egy már lejárt határidejű pályázat elbírálása folyamatban van. A 23 fő tényleges bírói létszámból 1 fő határozott időre kinevezett bíró. Ugyanakkor jelenleg a Büntető Kollégiumnak nincs járásbírói választott tagja. A Büntető Kollégium e tárgyban hozott döntése szerint a székhelybíróságról két tagot, míg a vidéki járásbíróóságokról egy tagot választ.

Ezen kívül a fentebb, a Szegedi Járásbíróság vonatkozásában már jelzettek szerint folyamatban van 1 szegedi járásbírói büntető ügyszakos bírói álláshelynek a Szegedi Törvényszékre történő átcsoportosítása, büntetés-végrehajtási bírói álláshelyként, amellyel a jövőben a Szegedi Törvényszék engedélyezett létszáma 25 főre növekszik.

A Szegedi Törvényszéken szakmai fejlődésük elősegítése érdekében kirendeléssel a Szegedi Járásbíróaságról 2 járásbírói bíró ítélkezik, egyikük másodfokú tanácsban, másikuk a büntetés-végrehajtási csoportban, míg a Szegedi Törvényszékről a Fővárosi Ítéltáblára 1 fő katonai bíró van kirendelve a beosztásából eredő ítélkezési tevékenységének megtartása mellett.

Fentiekén túl megjegyzendő, hogy a Szegedi Ítéltáblára egy büntető ügyszakos álláshely betöltésére kiírt pályázati eljárásban egy törvényszéki bíró érintett, melynek következtében áthelyezése várható.

A törvényszéki büntető ügyszakban az engedélyezett bírósági titkári létszám 6 fő, akik közül hárman tartósan távol vannak, a tényleges 3 bírósági titkár a büntetés-végrehajtási csoport munkáját segíti. Ezen kívül 6 bírósági ügyintéző dolgozik a törvényszéki büntető ügyszakban.

A jövőbeni célok meghatározása szempontjából való jelentőségére tekintettel a következőkben külön táblázatba foglaltan is szemléltetem a fenti leíró részben már említettek szerint a járásbíróaságok és a törvényszék büntető ügyszakos bíráinak átlagos bírói szolgálati idejét:

Egység	Büntető ügyszakos bírák száma (tényleges) (fő)	Átlagos bírói szolgálati idő (év)
Csongrádi Járásbíróság	1	27,68
Hódmezővásárhelyi Járásbíróság	2	17,76
Makói Járásbíróság	2	3,36
Szegedi Járásbíróság	16	11,72
Szentesi Járásbíróság	1	23,43
Szegedi Törvényszék Büntető	23	16,22

A fent leírtak és a táblázatban foglaltak alapján megállapítható, hogy a vidéki járásbíróságok közül a Csongrádi Járásbíróságon, a Szentesi Járásbíróságon és a Hódmezővásárhelyi Járásbíróságon hosszabb bírói szolgálati idejű bírák ítélkeznek, míg a legrövidebb szolgálati idejű, köztük a határozott időre kinevezett bírák sorrendben – az átlag alapján – a Makói Járásbíróságon, a Szegedi Járásbíróságon és a Szegedi Törvényszéken dolgoznak. Ennek háttere, hogy az elmúlt 3 évben a Szegedi Törvényszéken megüresedett, illetve az engedélyezett létszám bővítése folytán újként létesített álláshelyek többségében a Szegedi Járásbíróságról, illetve egy esetben a Makói Járásbíróságról a rövidebb bírói szolgálati idejű bírák közül kerültek betöltésre – így ezzel a Szegedi Törvényszék büntető ügyszakában dolgozó bírák átlagos bírói szolgálati ideje csökkent. Azzal továbbá, hogy a fenti áthelyezések folytán a Szegedi Járásbíróságon és a Makói Járásbíróságon megüresedett büntető ügyszakos bírói álláshelyek bírósági titkárokkal kerültek betöltésre, az érintett bíróságokon az átlagos bírói szolgálati idő ugyancsak csökkent.

Figyelemmel a jelenleg is folyamatban lévő pályázati eljárásokra, a rövidebb szolgálati idejű, illetve határozott időre kinevezett büntető ügyszakos bírák számának növekedése legalábbis a Szegedi Járásbíróságon mindenképpen prognosztizálható.

B) A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok büntető és szabálysértési ügyszakot érintő ügyforgalmi helyzete a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakban

A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbírók büntető és szabálysértési ügyszakot érintő ügyforgalmi helyzetét az alábbi táblázatok szemléltetik a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vetítetten:

Büntető peres ügyek

Ügy	2021			2022			2023			2024. I. félév		
	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.
Büntető peres	1176	1191	563	1484	1325	722	1519	1563	678	587	704	561
Szegedi JB	782	795	417	1107	958	566	1130	1184	512	425	479	458
Csongrádi JB	59	53	20	44	53	11	51	46	16	36	34	18
Hmvh-i JB	117	94	58	109	117	50	92	108	34	35	47	22
Makói JB	138	156	50	144	131	63	174	142	95	52	95	52
Szentesi JB	80	93	18	80	66	32	72	83	21	39	49	11

É. = érkezett ügy, B. = befejezett ügy F. = folyamatban maradt ügy

Büntető nemperes ügyek

Ügy típusa	2021			2022			2023			2024. I. félév		
	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.
Büntető nemperes	5873	5839	411	5590	5700	301	5399	5464	236	2466	2436	266
Szegedi JB	4792	4809	286	4519	4581	224	4472	4538	158	1948	1919	187
ebből: Bny	3056	3038	33	2918	2909	42	2612	2636	18	943	936	25
Csongrádi JB	95	91	12	120	123	9	145	140	14	72	80	6
Hmvh.-i JB	350	346	20	350	345	25	268	272	21	125	130	16
Makói JB	396	356	73	406	453	26	334	333	27	191	183	35
Szentesi JB	240	237	20	195	198	17	180	181	16	130	124	22

É. = érkezett ügy, B. = befejezett ügy F. = folyamatban maradt ügy

Szabálysértési peres ügyek

Ügy típusa	2021			2022			2023			2024. I. félév		
	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.
Szabálysértési peres	910	924	85	950	892	143	1155	1199	99	627	651	75
<i>Szegedi JB</i>	614	625	58	637	588	107	766	817	56	416	409	63
<i>Csongrádi JB</i>	42	40	8	58	44	22	87	95	14	49	59	4
<i>Hmvh.-i JB</i>	127	127	14	96	106	4	126	109	21	60	77	44
<i>Makói JB</i>	65	65	2	92	91	3	102	105	0	63	63	0
<i>Szentesi JB</i>	62	67	3	67	63	7	74	73	8	39	43	4

É.= érkezett ügy, B. = befejezett ügy F. = folyamatban maradt ügy

Szabálysértési nemperes ügyek

Ügy típusa	2021			2022			2023			2024. I. félév		
	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.
Szabálysértési nemperes	7642	7624	689	5298	5419	568	5706	5711	563	3007	2902	668
<i>Szegedi JB</i>	7586	7568	689	5253	5378	564	5659	5663	560	2979	2871	668
<i>Csongrádi JB</i>	11	11	0	8	8	0	6	6	0	8	8	0
<i>Hmvh.-i JB</i>	9	9	0	18	16	2	15	16	1	10	11	0
<i>Makói JB</i>	16	16	0	9	7	2	8	10	0	5	5	0
<i>Szentesi JB</i>	20	20	0	10	10	0	18	16	2	5	7	0

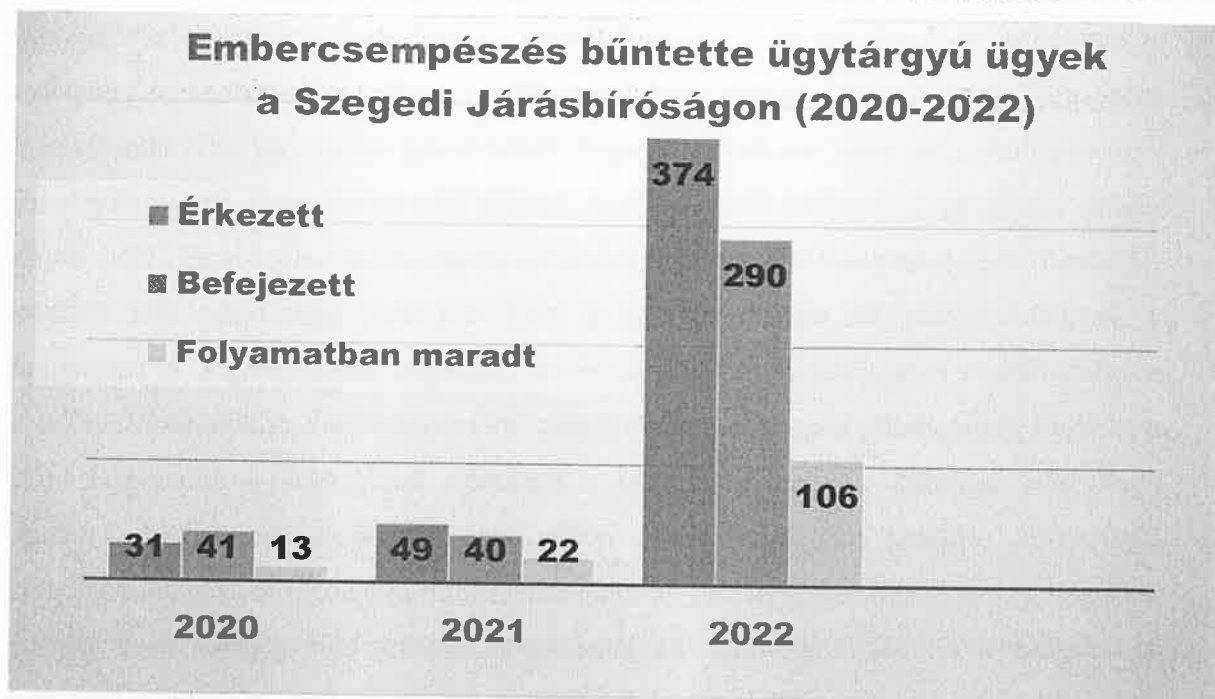
É.= érkezett ügy, B. = befejezett ügy F. = folyamatban maradt ügy

1. A járásbíróságokra érkezett ügyek száma

A büntető *peres ügyek* ügyforgalmi adataiból kitűnik, hogy a 2021-2023. közötti időszakban az érkezett ügyek számának jelentős emelkedése volt megfigyelhető: 2022-ben a korábbi évhez képest 26,2 %-al, majd 2023-ban az azt megelőző évhez viszonyítva 2,4 %-al nőtt az érkezés. Ez a tendencia a székhelyi járásbíróság érkezési adataival magyarázható, hiszen a Szegedi Járásbíróságra 2022-ben 41,5%-al több peres ügy érkezett

mint 2021-ben, míg ugyanezen időszakban a törvényszék illetékességi területéhez tartozó járásbíróságok ügyérkezése – a Makói Járásbíróság kivételével – csökkent vagy stagnált.

A Szegedi Járásbíróság 2021-2023. közötti ügyérkezés-növekedésének jelentős hányadát az embercsempészség büntette miatt indult büntetőügyek szolgáltatták a következők szerint:

Forrás: Szegedi Törvényszék Büntető Kollégium kollégiumvezetőjének 2023. évi beszámolója

Kiemelendő, hogy a Szeged közigazgatási területét érintő szerb- magyar-román államhatárt érintő illegális migrációhoz kapcsolódó bűnözés alakulása számos külső tényező (pl. a migrációs útvonalakon fekvő államok határőrizeti intézkedései, a célországok menekültügyi politikája stb.) által befolyásolt, amelyek jelentősen kihat(hat)nak az embercsempészség büntettének előfordulási gyakoriságára. Ennek megfelelően a bűncselekmény dél-alföldi prevalenciájában ciklikus jelleggel jelentős eltérések mutatkoznak, amely a Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok ügyforgalmi adataira is kihat. Így például 2023 októberében azáltal, hogy Szerbia jelentősen megerősítette a szerb-magyar államhatáron a határőrizeti rendészeti intézkedéseket, az illegális migrációhoz kapcsolódó bűnözés érezhetően visszaesett, az embercsempészség büntette miatt indult ügyek száma jelentősen redukálódott, amely már a 2024. évi I. félévi ügyforgalmi adatokban is megmutatkozik.

Ahogy arra az előzőekben már utaltam, álláspontom szerint prognosztizálható, hogy járásbírósi szinten a 2024. I. félévi ügyérkezési adatok alapján az ügyékezés emelkedő tendenciája feltételezhetően nem marad fenn, hiszen 2024. június 30. napjáig összesen a 2023. évi peres ügyékezés 38,6 %-ának megfeleltethető ügy érkezett az egyes járásbírószágokra.

A büntető peres ügyek érkezési adataihoz képest a járásbírószágok által intézett **büntető nemperes ügyek** érkezési mutatói évek óta csökkenő tendenciát mutatnak. A nemperes érkezés jelentős hányadát teszik ki a Szegedi Járásbírószág nyomozási bírái által intézett ügyek, amely ügycsoportban 2021. és 2023. közötti viszonylatban 15,5%-os csökkenés figyelhető meg. E tendenciának a továbbgyűrűzése prognosztizálható, hiszen 2024. január 1. és 2024. június 30. között összesen a 2023. évi Bny. ügyékezés 36,1 %-ának megfeleltethető nyomozási bírói ügy érkezett a székhelyi járásbírószágra. A statisztikai adatokból kirajzolódik, hogy a nemperes ügyek érkezésszámának csökkenése korrelál a nyomozási ügyszám csökkenésével, így e tendencia kialakulása a nyomozási bírói ügyszámok esésével magyarázható. A nyomozási ügycsoport statisztikai adatainak változása pedig az embercsempészés büntette miatt indult nyomozások számának jelentős visszaesésével áll összefüggésben. Ezek az ügyek ugyanis többségében nem magyar állampolgár terhelt ellen indulnak, akik esetében az ügyészség rendszerint személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésére tesz indítványt, amelynek elintézése a nyomozási bíró hatáskörébe tartozik.

A székhelyen kívüli járásbírószágok esetében szintén a büntető nemperes ügyékezés stabil csökkenése érzékelhető, kivéve a Csongrádi Járásbírószágot, ahol 2021-ben még csak 95 db nemperes ügy érkezett, míg 2023-ban már 145 db.

A **szabálysértési peres ügyek** érkezési mutatóiban is tendenciózus emelkedés észlelhető, amely kihat valamennyi járásbírószágra. Ezzel összhangban a szabálysértési peres befejezések száma is folyamatosan emelkedik. Ezen ügyszámnövekedés ellenére vagy mellett is azonban az év végén folyamatban maradt szabálysértési peres ügyek száma egyre kevesebb: 2024. június 30. napján mindössze 75 db ilyen ügy nem került befejezésre, holott ez a szám 2023. év végén 99, míg 2022. év végén 143 volt.

Ellentétes tendencia figyelhető meg ugyanakkor a *szabálysértési nemperes ügyek* tekintetében, hiszen míg a járásbíróságok 2021-ben 7642 ilyen típusú ügyet intéztek, addig az érkezőszám 2023-ra 5706-ra csökkent. Ehhez képest a 2024. június 30. napján folyamatban maradt szabálysértési nemperes ügyek száma kifejezetten magas (668 db).

II. A járásbíróságok által befejezett ügyek száma

Büntető peres ügyek tekintetében megállapítható, hogy a befejezések száma a 2021-2023. közötti időszakban folyamatosan emelkedett a Szegedi Járásbíróságon, amely igazodott a fentiekben vázolt, említett periódushoz kapcsolódó ügyérkezés-növekedéshez. A székhelyi járásbíróságon a befejezések száma rendre meghaladta az érkezőszámát, ez alól csak a 2022. év képezett kivételt, amikor az ügyérkezési mutató szignifikáns emelkedését a befejezések száma még nem tudta lekövetni. Kiemelendő, hogy 2024. év I. félévében a Szegedi Járásbíróság befejezési mutatója számottevően, 20,5 %-al meghaladja az érkező ügyek számát, amely a székhelyi járásbíróságon azt eredményezte, hogy az elmúlt 4 év viszonylatában a legkevesebb, azaz 561 db ügy maradt folyamatban 2024. június 30. napján.

A törvényszék illetékességi területéhez tartozó többi járásbíróság esetében hasonló tendenciák nem észlelhetők, a befejezett ügyek száma évenként változó képet mutat, mindez azonban – a Makói Járásbíróság kivételével – nem eredményezett észlelhető ügylátalékot, hiszen 2024. június 30. napján a Szentesi Járásbíróságon 11 db, a Hódmezővásárhelyi Járásbíróságon 22 db, míg a Csongrádi Járásbíróságon 18 db ügy maradt folyamatban, amely számok az engedélyezett büntetőbírói létszámhoz képest elmaradnak a Létszámgazdálkodási Kabinet által kidolgozott járásbírói optimális munkateher-volumennek. Ezzel szemben a Makói Járásbíróságon 2024. június 30. napján 52 db peres büntetőügy volt folyamatban, amely meghaladja a fentiekben említett többi székhelyen kívüli járásbíróság ügylátalékát, de még ez is alatta marad a Létszámgazdálkodási Kabinet által kimunkált mutatószámánál. Emellett rögzítendő, hogy a Makói Járásbíróságon 2023. év végén még 95 db peres ügy volt folyamatban, amelyet az ott dolgozó kollégáknak félév alatt közel a felére sikerült ledolgozniuk.

A járásbíróságok által intézett *büntető nemperes ügyek* befejezőszámát – igazodva az ügyérkezés-csökkenéshez – folyamatosan csökken, ugyanakkor szükségesnek tartom

megjegyezni, hogy 2022-2023. években a befejezésszám meghaladta az érkezett ügyek számát, így módon az év végén 224 db, majd 158 db ilyen típusú ügy maradt folyamatban.

A Szegedi Törvényszék elsőfokú büntető ügyszakát érintő ügyforgalmi helyzet a 2021.

január 1. és 2024. június 30. közötti időszakban

A Szegedi Törvényszék büntető ügyszakában első fokon intézett ügyek 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vonatkozó statisztikai adatait szemlélteti az alábbi táblázat:

Törvényszéki elsőfokú ügy típusa	2021			2022			2023			2024. I. félév		
	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.
Büntető peres	50	55	55	53	43	65	55	52	68	32	34	66
Katonai peres	18	13	10	23	21	12	29	23	18	10	17	11
Büntető nemperes	235	235	4	266	263	7	313	312	8	121	121	8
Katonai nemperes	156	156	12	103	110	5	62	67	0	32	27	5
Büntetés- végrehajtási	3322	4193	306	3320	3393	233	3620	3510	343	1707	1721	329

É. = érkezett ügy, B. = befejezett ügy F. = folyamatban maradt ügy

A **büntető peres ügyek** érkezési mutatója enyhe emelkedést mutat a vizsgált időszakban (50-53-55 db ügy) és ennek a tendenciának a fennmaradása várható 2024. év végén is, hiszen 2024. június 30. napjáig már 32 db peres ügy érkezett a Szegedi Törvényszékre. Az enyhe ügyszámemelkedést ingadozó befejezésszám kísérte, ugyanis míg 2021-ben a befejezett ügyek száma lényegesen meghaladta az érkezett ügyszámot, addig 2022-2023. évek időszakában a befejezésszám az érkezésszám alatt maradt. Üdvözlendő, hogy a 2024. I. félévében a jelentősebb érkezésszámot meghaladó számú befejezésre került sor.

Jelentősebb érkezésnövekedés jellemzi a **katonai peres ügyeket**, ezen ügytípusban 2021-hez képest 2023-ban 61%-al több ügy érkezése figyelhető meg, az időarányos mutatók alapján azonban várhatóan ez a folyamat 2024. év végére lelassulhat, vagy akár meg is

fordulhat (2024. június 30-ig 10 db ügy érkezett). Ehhez a folyamathoz igazodott a katonai peres ügyek befejezési adata, ebben a körben jelentős emelkedés rögzíthető, hiszen 2021-ben még 21 db volt a befejezett ügyek száma, míg 2023-ban már 29 db.

Szintén stabil ügytehernövekedés jellemzi a **büntető nemperes ügyek** kategóriáját (235-266-313 db ügy). Ebben a körben is számottevő befejezésszám-növekedés figyelhető meg a vizsgált időszakban. Ezzel szemben megállapítható, hogy a **katonai nemperes ügyek** száma évről évre csökken, ennek az aránya a 2021. és 2023. évek viszonylatában 60,3%-os. Ehhez a tendenciához igazodnak a katonai nemperes ügyek befejezési mutatói is.

A **büntetés-végrehajtási ügyek** viszonylatában az érkezési mutatóban a 2022-2023. közötti időszakban tapasztalható jelentős növekedés: 2022-ben 3320 db ilyen típusú ügy érkezett a Szegedi Törvényszékre, míg 2023-ban már 3620 db. Az időarányos mutatók alapján a tendenciának a lényeges megfordulása 2024. év végére sem várható, hiszen 2024. június 30. napjáig 1707 db büntetés-végrehajtási ügyet érkeztetett a Szegedi Törvényszék. E tendenciához igazodva a befejezésszámok emelkedése figyelhető meg ebben az ügycsoportban is 2022 óta.

A Szegedi Törvényszék másodfokú büntető és szabálysértési ügyeinek ügyforgalmi mutatói a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakban

A Szegedi Törvényszék másodfokú büntető ügyszakának 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti ügyforgalmi helyzetét jellemző mutatókat az alábbi táblázat jeleníti meg:

Törvényszéki másodfokú ügy típusa	2021			2022			2023			2024. I. félév		
	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.	É.	B.	F.
Büntető peres	354	465	162	449	352	259	595	583	271	167	307	131
Szabálysértési peres	29	31	0	23	21	2	30	31	1	3	4	0
Büntető nemperes	2295	2272	46	2590	2624	12	2404	2394	22	910	908	24

Büntető nemperesből Bnyf. ügy	1225	1222	11	1625	1628	8	1439	1439	8	556	551	13
Egyéb (elsőfokú) nemperes	131	132	12	61	72	1	54	55	0	39	36	3

É. = érkezett ügy, B. = befejezett ügy F. = folyamatban maradt ügy

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a **másodfokú büntető peres ügyek** száma a Szegedi Törvényszéken a 2021-2023. közötti periódusban tendenciózusan, jelentős mértékben emelkedett. Mindez elsősorban az embercsempészás büntette miatt indult ügyek számának – előzőekben részletezett – számottevő emelkedésével hozható összefüggésbe, hiszen e jelenség értelemszerűen érintette a fellebbviteli ügyszakot is. Kiemelendő, hogy ez a trend a 2024. I. félévi ügyérkezési mutatók alapján azonban jelentős mértékben megfordulni látszik, hiszen 2024. június 30. napjáig a Szegedi Törvényszékre a 2023. évi érkezésnek csak a 28%-át jelentő másodfokú büntető peres ügymennyiség érkezett. Ennek oka álláspontom szerint összefüggésben hozható az embercsempészás bűncselekmény miatt elítéltek reintegrációs őrizetéről szóló 148/2023. (IV. 27.) Korm. rendelet 2023. április 28. napján történt hatálybalépésével. E kormányrendelet által bevezetett reintegrációs őrizetre figyelemmel ugyanis a nem magyar állampolgársággal rendelkező vádlottakkal szemben kizárólag embercsempészás büntette miatt indult ügyekben a fellebbezések bejelentése gyakorlatilag megszűnt, hiszen az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedésével az elítélt reintegrációs őrizetbe helyezésre válik jogosulttá.

A másodfokú peres ügyszak befejezésszámai az ügyérkezés előzőekben felvázolt jelentős emelkedését nem tudták nyomon követni: a 2022. évi befejezésszám jelentősen elmaradt a 2021. évitől, amelynek eredményeként a folyamatban lévő ügyek száma 59,9 %-al emelkedett a 2021. évi adathoz képest. Mindez azonban 2023. évre azonban már nem mondható el: a befejezések száma majdnem elérte a komolyan megnövekedett érkezésszámot, így a folyamatban lévő ügyek száma is csak kis mértékben növekedett. A fellebbviteli ügyérkezésnek a 2023-2024. fordulójára történt jelentős mértékű csökkenése, valamint egy újabb Bf. tanács felállítása a befejezésszámot 2024. június 30. napjáig

érdemben növelte, amelynek hatására a folyamatban lévő ügyek száma kevesebb, mint a felére esett vissza.

A *másodfokú nemperes ügyek* számaadataiból arra a konklúzióra juthatunk, hogy az ügyérkezés a 2300-2600 db ügy körül mozog. Az ügyszám 2022. évre történő észlelhető emelkedését a Bnyf. ügycsoporthoz kapcsolódó érkezésszám-növekedés eredményezte. A befejezésszámban sem tapasztalhatók kiugró adatok: egyik évben kismértékben elmarad az érkezésszámtól, más évben kismértékben meghaladja azt. A 2024. évi I. félévi adatok alapján azonban a másodfokú nemperes ügyek tekintetében is élhetünk azzal a prognózissal, hogy ennek az évnek a végére az érkezés jelentősebb mértékben el fog maradni a tavalyi statisztikai mutatótól.

A *másodfokú szabálysértési peres ügyek* érkezése a 2021-2023. közötti időszakban egyenletesnek mondható, ugyanakkor csökkenő tendenciát jelezhet, hogy 2024. június 30. napjáig csak 3 db ilyen ügyet érkeztek a Szegedi Törvényszéken.

A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok büntető és szabálysértési ügyszakot érintő időszerűségi mutatói a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakban

A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok által *befejezett büntető peres ügyek* eljárési időtartam szerinti megoszlását szemlélteti az alábbi táblázat a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vonatkozóan.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	1.191	401	318	242	145	39	38	8
2022	1.325	507	373	237	136	49	16	7
2023	1.563	632	429	300	146	37	9	10
2024.I. félév	704	235	199	139	102	24	5	-

A fentiekben említett időszak tekintetében a *folyamatban maradt büntető peres ügyek* pertartammutatóit rögzíti a következő táblázat.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	563	163	136	111	104	28	14	7
2022	722	264	165	174	85	21	5	8
2023	678	245	129	167	111	19	7	-
2024. I. félév	561	199	126	115	101	16	4	-

Ezen adatokból megállapítható, hogy a Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok a közelmúltban a hosszú pertartamú ügyek elintézése terén komoly eredményeket értek el különösen az alábbiakra figyelemmel:

- 2023. év végére valamennyi, 5 éven túl folyamatban volt ügy befejezésre került, és ennek folytán megállapítható, hogy 5 éven túl egyetlen egy büntető peres ügy sincs folyamatban a Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságokon,
- a 2 éven túli ügyek számának csökkentésében is javultak a statisztikai mutatók, hiszen 2024. június 30. napján 20 db ilyen hosszú pertartamú ügy van folyamatban, amely az összes folyamatban lévő büntető peres ügy 3,6%-a, ez a mutató 2021. év végén még 8,7% volt.

Összességében is megállapítható, hogy a Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságokon a folyamatban lévő ügyek száma lényegesen csökkent, hiszen a 2023. év végi 678 db-hoz képest 2024. június 30. napján 561 db ügy befejezetlen. Ezen ügyek „előregedési mutatója” sem tekinthető kedvezőtlennek, hiszen 18%-uk van folyamatban több mint egy éve.

A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok által elintézett *szabálysértési peres ügyek* pertartam szerinti befejezési adatait szemlélteti a következő táblázat a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vetítetten:

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama				
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 év felett
2021	924	789	111	23	1	-
2022	892	779	102	8	3	-
2023	1.199	1001	179	17	2	-
2024. I. félév	651	589	53	9	-	-

A fentiekben említett időszak tekintetében a *folyamatban maradt szabálysértési peres ügyek* pertartammutatóit rögzíti a következő táblázat.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama				
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 év felett
2021	85	68	14	3	-	-
2022	143	122	19	2	-	-
2023	99	81	17	-	1	-
2024. I. félév	75	68	5	1	1	-

A fenti pertartamadatokról megállapítható, hogy a szabálysértési peres ügyszakot az ügyek elhúzódása nem jellemzi, a vizsgált időszakban ugyanis a szabálysértési peres ügyek több mint a 85%-a három hónapon belül befejeződik, míg az éven belüli befejezés is csak az ügyek 1-2%-ban fordul elő. Két éven túl egyetlen egy ügy sem húzódott 2021. január 1. és 2024. június 30. között, míg jelenleg egy ügy van folyamatban egy éven túl.

A Szegedi Törvényszék büntető ügyszakot érintő időszerűségi mutatói a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakban

A Szegedi Törvényszék által *befejezett elsőfokú büntető peres ügyek* eljárási időtartam szerinti megoszlását szemlélteti az alábbi táblázat a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vonatkozóan.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	55	14	6	13	10	2	6	4
2022	43	9	9	13	6	-	4	2
2023	52	8	9	13	13	6	2	1
2024. I. félév	34	5	5	7	8	3	6	-

* az adatok a katonai peres ügyek nélkül értendők

A fentiekben említett időszak tekintetében a *folyamatban maradt elsőfokú törvényszéki büntető peres ügyek* pertartammutatóit mutatja be a következő táblázat.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	55	11	7	13	14	3	4	3
2022	65	8	9	12	19	10	4	3
2023	68	6	16	12	14	8	10	2
2024. I. félév	66	10	8	17	14	6	9	2

* az adatok a katonai peres ügyek nélkül értendők

A törvényszéki büntető elsőfokú ügyek túlnyomó többségét az ügy tárgyára és/vagy a vádlottak nagy számára visszavezethető okokból magas súlyszámbesorolás jellemzi. Ezen ügyeknek a súlyszámminősítésből is megismerhető komplexitása az ügyek elhúzódásához vezethet, amely jelenség a Szegedi Törvényszék büntető elsőfokú szakágában is megfigyelhető. 2024. június 30-i állapot szerint 17 db ügy van két éven túl folyamatban, amely az összes befejezetlen ügy 25,8%-át jelenti. A folyamatban lévő ügyek „előregedési” tendenciája kedvezőtlen irányt rajzol fel, hiszen 2021. év végén 10 db ügy volt két éven túl folyamatban, míg 2023. év végén már 20 db ilyen ügy nem nyert befejezést, és 2024. június 30. napján is folyamatban van 17 db két éven túli büntetőügy.

A Szegedi Törvényszék által elintézett **katonai peres ügyek** pertartam szerinti befejezési adatait szemlélteti a következő táblázat a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vetítetten.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	13	3	5	5	-	-	-	-
2022	21	6	7	8	-	-	-	-
2023	23	6	8	6	2	1	-	-
2024. I. félév	17	-	9	6	2	-	-	-

A **folyamatban maradt katonai peres ügyekre** vonatkozó pertartam-statisztikákat rögzíti a következő táblázat.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	10	4	1	5	-	-	-	-
2022	12	5	3	2	2	-	-	-

2023	18	8	2	8	-	-	-	-
2024. I. félév	11	3	4	3	1	-	-	-

A katonai peres ügyek ügyintézési „korfája” tekintetében összegzően azt állapíthatjuk meg, hogy ezen ügytípusban az ügyek észszerű időn belüli befejezése biztosított, a vizsgált időszakban egyik év végén sem maradt ügy két éven túl folyamatban, az ügyek túlnyomó többsége pedig már egy éven belül befejeződik.

A törvényszéki másodfokon 2021. január 1. és 2024. június 30. között befejezett peres ügyek pertartamadatait tartalmazza az alábbi táblázat.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	465	53	143	152	109	7	1	-
2022	352	94	173	72	9	4	-	-
2023	583	139	247	176	21	-	-	-
2024. I. félév	307	42	96	152	17	-	-	-

A törvényszéki másodfokon 2021. január 1. és 2024. június 30. között folyamatban maradt peres ügyek pertartammutatóit jeleníti meg a következő táblázat.

Év	Ügyek száma összesen	az eljárás időtartama						
		0 - 3 hó	3 - 6 hó	6 - 12 hó	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett
2021	162	83	43	28	6	2	-	-
2022	259	135	76	45	3	-	-	-
2023	271	85	109	70	7	-	-	-

2024. I. félév	131	78	23	28	2	-	-	-
----------------	-----	----	----	----	---	---	---	---

A Szegedi Törvényszék által másodfokon intézett büntető peres ügyek időszerűségi mutatói alapján megjegyezhető, hogy míg 2021. év végén 2 db ügy is két éven túl volt folyamatban, addig az utóbbi három évben ily mértékben ügy már nem húzódott el, 2024. június 30. napján 1 éven túl is mindössze 2 db ügy van folyamatban. A folyamatban lévő ügyek „korfája” is kedvező képet mutat azáltal, hogy az összes ügy 59,5%-a relatíve új érkezést, 3 hónapon belül folyamatban lévő ügyet jelent.

A Szegedi Törvényszék büntető ügyszakot érintő megalapozottsági mutatói a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakban

A Szegedi Törvényszék és az illetékességi területén működő járásbíróságok ítélezésének megalapozottsági mutatói két irányból elemezhetők: a járásbíróságok és a törvényszék, valamint a törvényszék és az ítélőtábla viszonylatában.

Év	Járasbíró ságon befejezett peres ügyek száma	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma	Fellebbezési viszonyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma	Helyben hagyás		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
2021	1191	354	0,297	465	127	27,3 %	293	63,0%	15	3,2 %	30	6,5 %
2022	1325	449	0,339	352	72	20,5 %	248	70,5%	17	4,8 %	15	4,3 %
2023	1563	595	0,381	583	153	26,2 %	344	59,0%	28	4,8 %	58	9,9 %
2024. I. félév	704	167	0,237	307	74	24,1 %	214	69,7%	10	3,3 %	9	2,9 %

A Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok és a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság nézőpontjából a megalapozottsági adatokat a következő táblázat szemlélteti a 2021. január 1. és 2024. június 30. közötti időszakra vonatkozóan.

A fellebbezett járásbírósi ügyek hatályon kívül helyezési aránya 2021. évhez képest 2022-2023. években érzékelhetően – több mint 1,5%-al – emelkedett, az az összes másodfokú peres ügy 4,8%-a volt. A 4,8%-os mutató 2023. év vonatkozásában a hatályon kívül helyezések vármegyénkénti arányait áttekintve a Szegedi Törvényszéket országosan a 17. helyre sorolja be. 2024. I. félévében ugyanakkor ez a mutató javulni látszik, a hatályon kívül helyezési arány 2024. január 1. és június 30. között az összes befejezett másodfokú ügy 3,3%-a.

A fellebbezett járásbírósi ügyek helybenhagyási aránya sem mutat kedvező képet, ez a mutatószám az összes befejezett másodfokú ügy 20-27%-a között mozgott. 2023. év adatai alapján e mutatóban a Szegedi Törvényszék az országos rangsorban a 20. helyet foglalja el.

A Szegedi Törvényszék megalapozottsági mutatói a Szegedi Ítéltábla, illetve a Fővárosi Ítéltábla által felülbírált ügyekben a következőképpen szemléltethetők.

Év	Törvényszé- ken befejezett peres ügyek száma	Ítéltábl- ára érkezett peres ügyek száma	Fellebbez- ési viszony- szám	Ítéltábl- án befeje- zett peres ügyek száma	Helyben hagyás		Megváltozta		Hatályon kívül helyezés		Egyéb	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető és katonai												
2021	68	22	0,324	34	11	32,4 %	22	64,7 %	0	0,0%	1	2,9%
2022	64	39	0,609	35	10	28,6 %	22	62,9 %	1	2,9%	2	5,7%
2023	75	43	0,573	34	10	29,4 %	23	67,6 %	1	2,9%	0	0,0%
2024. I. félév	51	33	0,647	29	8	27,6 %	18	62,1 %	0	0,0%	3	10,3 %
büntető másodfok												

2021	465	6	0,013	9	0	0,0%	6	66,7 %	1	11,1 %	2	22,2 %
2022	352	14	0,040	13	4	30,8 %	6	46,2 %	1	7,7%	2	15,4 %
2023	583	9	0,015	9	4	44,4 %	5	55,6 %	0	0,0%	0	0,0%
2024. I. félév	307	5	0,016	7	1	14,3 %	4	57,1 %	2	28,6 %	0	0,0%

A Szegedi Törvényszék által elbírált elsőfokú peres ügyekben a helybenhagyási mutató az összes ügy 27,6-32,4 %-a között mozog a vizsgált periódusban. Ez az ügyek többségének fentiekben már felvázolt nehézségére, komplexitására tekintettel nem értékelhető országosan sem szélsőséges adatként. Emellett a hatályon kívül helyezési arány is kifejezetten alacsonyként minősíthető, 2022-2023. években 1-1 ügy vonatkozásában járt el kasszációs jogkörben az ítélőtábla. A törvényszéki másodfokú ítélezésben a jogorvoslati lehetőség megnyílása kivételes, rendszerint az összes ügy 1-2%-ában lehet másodfellebbezéssel élni a harmadfokú bírósághoz. A statisztikai mintavétel ekként csekély ügyet fed le, de ezek vonatkozásban az állapítható meg, hogy a helybenhagyások aránya kisebb a megváltoztatáshoz képest, míg a hatályon kívül helyezések száma elenyésző.

IV. A Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma működésével kapcsolatos tervek és azok megvalósításának ütemezése

1) Időszerűség és megalapozottság; ellenőrzés, bíróvizsgálat

Magyarország Alaptörvényében deklarált, az ítélezéssel szembeni alapkövetelmény az időszerűség. Ebből fakadóan a büntető ítélezés egyik központi szakmai szempontja is az időszerűség kérdése.

A fenti elemző értékelésből láthatóan a Szegedi Törvényszék illetékessége alá tartozó járásbíróságokon a büntető ítélezés időszerű, ezért a jövőbeni alapvető célként a járásbíróságokat érintően kollégiumvezetői kinevezésem esetén ennek megőrzését tartom. Ennek feltételei a vidéki járásbíróságokon alapvetően adottak figyelemmel a lényegében állandó bírói személyi állományra és a kiegyensúlyozottnak tekinthető ügyérkezésre; ezen vidéki járásbíróságok esetében az esetlegesen az ügyteher kiegyenlítés biztosítása érdekében vagy szakmai fejlődés elősegítése céljából történő más bíróságokra történő kirendelések

esetén kell arra ügyelni, hogy a most már hosszabb ideje időszerű ítélkezés továbbra is megmaradjon. Ettől némileg eltérő helyzetben van a székhelyi járásbíróság; egyrészt a büntető ügyszakos bírói személyi állomány gyakoribb változása, illetve az esetlegesen ingadozó ügyérkezés jelenthetnek kockázati tényezőt, de a különösen 2023. és 2024. években a kettő éven túli ügyek befejezésével elért eredményt itt is meg kell tartani.

A törvényszéki másodfokú büntető ügyszakban a peres ügyeket érintően a jövőbeni cél a jelenleg egy éven túl folyamatban lévő ügyek mielőbbi befejezése, valamint az ügyek egy éven túlívá válásának megelőzése.

A törvényszéki elsőfokú peres ügyek pertartamát illetően tagadhatatlan, hogy kedvezőtlen a helyzet – a jelenlegi törvényi szabályozás szerint a törvényszéki elsőfokú hatáskörbe tartozó ügyek lényegében egynegyede két éven túli; e körben reális elérendő célként az öt éven túli ügyek befejezése, illetve az ügyek öt éven túlívá válásának megelőzése tűzhető ki; figyelemmel ugyanis a törvényszéki elsőfokú hatáskörbe tartozó egyes ügyek bonyolultságára és főként terjedelmére, általánosságban nem, csak a konkrét ügy egyedi sajátosságainak figyelembevételével tekinthető kirívónak a két éven túli pertartam. Azonban a két és öt éven túli ügyek befejezése az elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák létszámának legutóbbi növekedésére is figyelemmel, a közeljövőben reálisan elvárható.

Az időszerűséggel kapcsolatban mind a járásbírói eredmények megtartása, mind pedig a törvényszéki elsőfokú ügyszakot érintő, a pertartamra vonatkozó kedvezőtlen helyzet megszüntetése érdekében kollégiumvezetői kinevezésem esetére legfontosabb célkitűzésemnek tartom a bírák szakmai támogatását, valamint szakmai ellenőrzését, de ezen túlmenően is keresni kell különösen az időszerűségekre kiható, azt javító egyéb tárgyi, illetve emberi erőforrás lehetőségeket is. Ez utóbbiak alatt értve azt, hogy maximálisan ki kell használni különösen a távmeghallgatásban rejlő, eljárást gyorsító lehetőségeket, illetve ésszerűen kell elosztani a rendelkezésre álló igazságügyi alkalmazotti erőforrásokat is.

A bírák szakmai támogatásának részeként kiemelten fontosnak tartom a jelenleg két éven túli ügyek folyamatos figyelemmel kísérését, de indokolt a két éven túlívá válás megelőzése érdekében az ügyek szűrőpróba szerű időszakonkénti monitorozása is. Ezen kívül az előírások maximális betartása mellett a szakmaiság előmozdításának szem előtt tartásával kívánom a bíróvizsgálatok lefolytatását végezni, az OBH által kijelölt vizsgálókkal együttműködve.

Az intézkedéseket illetően ugyanakkor fontosnak tartom, hogy azok ne nehezítsék, hanem segítsék a bírák munkáját. Az intézkedésekkel kapcsolatban hangsúlyozni kívánom azt, hogy azok végrehajtását is ellenőrizni kell és szükséges a megfelelő konzekvenciák levonása is.

Összegezve, kollégiumvezetőként élni kívánok az igazgatási szabályzat által a kollégiumvezető részére biztosított ellenőrzési jogkörökkel, szükség esetén a soron kívüli értékelést megalapozó vizsgálat kezdeményezésének lehetőségével is.

Az időszerűség fokozott szem előtt tartása mellett nem hagyhatók figyelmen kívül a megalapozottsági mutatók sem; a fentebb részletezettek szerint bár csökkenő tendenciát mutat a hatályon kívül helyezések aránya, azonban annak még további minimalizálására kell törekedni mindenkor, mind a járásbíró-ság-törvényszék, mind pedig a törvényszék-ítélőtábla viszonylatában. A hatályon kívül helyezéssel érintett ügyeket minden esetben egyenként kell szakmai vizsgálat alá vetni és szükségesnek tartom a szakmai konzultációt a hatályon kívül helyezéssel érintett bíróval. Törvényszéki elnöki döntéstől függően a hatályon kívül helyezés okainak elemzésére célvizsgálat lefolytatásának megfontolására kollégiumvezetőként szükség esetén javaslatot fogok tenni. A megalapozottsági mutatók szempontjából leginkább kedvezőtlen a megváltoztatási arányok alakulása – e tekintetben indokolt a másodfokú megváltoztató határozatok alapján a szakmai következtetések levonása és az általánosítható tapasztalatok alapján szakmai konzultáció keretében történő megbeszélése. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a megváltoztatás többségében nem érinti az időszerűséget, mert ilyen esetekben is elenyésző az ellentétes döntés, ami megnyitja a másodfellebbezés és ezáltal a harmadfokú eljárás lehetőségét, növelve ezzel a pertartamot. Ennek ellenére is a szakmaiság érvényesülése érdekében kollégiumvezetői kinevezésem esetén törekedni fogok különösen a járásbíró-ságok-törvényszék viszonylatában a helybenhagyási-megváltoztatási arányszámok előbbi javára történő megváltoztatására.

2) A Kollégium működése

A büntető kollégiumot kollégiumvezetői kinevezésem esetén a jogszabályok és a vonatkozó belső szabályozók által kijelölt keretek között, a megalapozott és időszerű ítélkezés érdekeinek szem előtt tartásával kívánom vezetni, ennek során igénybe véve minden rendelkezésre álló eszközt, így a már fentebb említett ellenőrzéseket, amelyek eredményeként a szakmailag színvonalas ítélkezés biztosítható. A kollégium funkcióinak maradéktalan betöltése érdekében mindenképpen szükségesnek tartom kollégiumvezetői kinevezésem esetén a kollégium járásbíró-sági bíráinak megválasztását, mert ez hatékony módja a törvényszék és a járásbíró-ságok közötti szakmai kapcsolattartásnak.

Szükségesnek tartom továbbá a szakmaiság biztosítása érdekében a másodfokú tanácselnökökkel és a törvényszéki elsőfokú ügyeket tárgyaló bírákkal rendszeres gyakori szakmai megbeszéléseket, tanácskozásokat.

Kollégiumvezetői kinevezésem esetén folytatni kívánom a tanácselnöki feljegyzések ismertetésének rendjét, mert ez ugyancsak a szakmai kapcsolattartás, a szakmai problémák megbeszélésének hatékony fóruma. A törvényszék és a Szegedi Ítéltábla vonatkozásában ugyancsak szorgalmazom a tanácselnöki feljegyzések ismertetése kialakult gyakorlatának fenntartását.

Figyelemmel arra, hogy a székhelybíróság kezdő bíráinak aránya közel egyharmadot tesz ki, amely arány a közeljövőben várhatóan még tovább emelkedik, valamint a Makói Járásbíróságon is ítélkezik egy határozott időre kinevezett bíró, különösen fontosnak tartom az instruktör bírákkal való folyamatos szakmai egyeztetést, mert álláspontom szerint a leghatékonyabb módja a kezdő bírák számára nehézséget jelentő esetek megismerésének, és amelyeknek általánosítható tapasztalatai alapján az igényeknek megfelelő szakmai támogatás nyújtható, szükség szerint akár egyénileg, akár csoportosan képzés szervezés keretében.

Céлом tehát, hogy a kollégium aktív szakmai munkát folytasson, ennek érdekében rendszeres szakmai üléseket, tanácskozások tartását tervezem. Ezen kívül közvetlen és rendszeres szakmai kapcsolatra törekednék a járásbíróságok büntető bíráival is.

Kiemelten fontos a jogegység biztosítása; mind helyi viszonylatban, mind pedig régiós és lehetőség szerint országos gyakorlathoz is igazodva. Ennek érdekében is szükséges mind a törvényszéki elsőfokú, mind a másodfokú tanácsok, rajtuk keresztül pedig a járásbírósági ítélkezési tevékenység folyamatos figyelemmel kísérése. Eltérő gyakorlat esetén pedig meg kell tenni a szükséges és hatékony intézkedéseket a jogegység biztosítása érdekében.

Fentiekén túl a jövőre nézve megfontolandónak tartom a törvényszéki büntető ügyszakos ítélkezés struktúrájának módosítását; figyelemmel egyfelől a vádemelés előtti kényszerintézkedéssel érintett ügyek és a büntetés-végrehajtási ügyek számára, valamint a törvényszéki büntető bírói létszámhelyzetre, ez utóbbi körében az egyenlő munkateher eloszlás megvalósítása érdekében is, indokolt lehet ezen ügyek intézésére a korábbról már ismert külön, úgynevezett „nemperes” tanács felállítása. Ezen kívül ugyancsak megfontolandónak tartom annak lehetővé tételét a törvényszéki elsőfokú büntető ügyeket tárgyaló bírák számára, hogy tanács elé utalás esetén a tanács másik két tagja törvényszéki büntető ügyszakos bíróból álljon.

3) Bírói, igazságügyi alkalmazotti létszámhelyzet

Az időszerű ítélkezés szempontjából az engedélyezett bírói létszám jelenleg túlnyomórészt optimális, azonban a törvényszéki elsőfokú ügyszakban az ügyérkezés kismértékű

emelkedése mellett is figyelemmel ezen ügyek bonyolultságára és legfőképpen terjedelmükre, indokolt lenne további egy bíró ítélkezése a törvényszéki elsőfokú ügyekben.

Továbbá a járásbírói és törvényszéki bírói álláshelyek megüresedése esetén a felelős létszámgazdálkodás követelményeinek szem előtt tartásával betöltésük szükségére esetén gondoskodni kell a megfelelő intézkedések megtételéről.

A bírák létszámhelyzetéhez képest jelenleg nagyobb problémát jelent, nem csak helyi, hanem országos viszonylatban az igazságügyi alkalmazottak fluktuációja; jelenleg a szükséges létszám ugyan adott, azonban a fluktuáció, vagyis a munkaerő ingadozás, leginkább pedig az „elvándorlás” problémát okoz az ügyek hatékony intézése során, mert ha vannak is még új belépők, az új munkaerőt szükséges betanítani, ami nem megy egyik pillanatról a másikra. Ezért minden eszközzel törekedni kell a már meglévő igazságügyi alkalmazottak megtartására, ideértve a jogi és nem jogi munkakörben dolgozókat egyaránt.

4) Szakmai kapcsolattartás, képzések

Szakmai vezetőként a kollégiumvezető egyik legfontosabb feladata a szakmai kapcsolattartás biztosítása; egyfelől a törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbírói bírák körében, de ezen túlmenően a felsőbb bíróságokkal, így a régiós törvényszékekkel és a régió központi ítélőtáblával, valamint lehetőség szerint a Kúria elnökhelyettesével is.

A törvényszék-járásbíróságok viszonylatában a szakmai kapcsolattartás körében a kollégiumvezetőnek gondoskodnia kell a lényeges, iránymutató, de lehetőség szerint minél több felsőbbbírói határozatnak a törvényszéki és járásbírói bírók részére történő rendelkezésre bocsátásáról, velük való megismertetésükről.

Szükséges mindenkor aktuálisan az általánosítható tapasztalatok alapján gyakran felmerülő szakmai problémákra épülő helyi képzések, ismertető előadások szervezése, lehetőség szerint az arra érdeklődést mutató törvényszéki és járásbírói kollégák minél szélesebb körű bevonásával.

E körben fontosnak tartom a jogszabályváltozások folyamatos nyomon követését és arról a bírák tájékoztatását, nagyobb terjedelmű, bonyolultabb rendelkezések esetén összefoglaló vagy segédlet készítését és azoknak a bírák részére történő megküldését.

Kiemelten kezelném kollégiumvezetőként a bírósági fogalmazók és titkárok bírói hivatásra, életpályára felkészítését, a mindenki számára ismeretes bérhelyzet ellenére is törekedni kell az ítélkezésnek, mint hivatásnak a fiatalabb jogász generációk számára vonzóvá tételére.

5) Tárgyi infrastruktúra

A tárgyi feltételek biztosítása alapvetően a törvényszék elnökének feladatkörébe tartozik, azonban a kollégiumvezetőnek is feladata a felmerülő tárgyi igények felismerése, közvetítése és az azok megszerzését biztosító szakmai érvek kidolgozása. A büntetőügyek hatékony és időszzerű elintézéséhez ma már elengedhetetlen elsősorban a megfelelő informatikai háttér. Ezért a kollégiumvezetőnek szükséges a törvényszék elnökének megfelelő intézkedéséhez az informatikai igények és szükségletek felmérése és annak a törvényszék elnöke részére történő közvetítése és képviselete. Jelenleg e körben fontosnak tartom a távmeghallgatásra alkalmas tárgyalótermek bővítését legalább egy tárgyalóteremmel, mert a jelenlegi kapacitás nem fedezi az egyre fokozódó távmeghallgatási igényeket.

6) Kapcsolattartás polgári kollégiummal, társhatóságokkal, hivatásrendekkel

A jövőben a más kollégiumok szakterületeit is érintő szakkérdésekben hatékony kapcsolatot kívánok fenntartani a Polgári-Gazdasági és Munkaügyi Kollégiummal, valamint a közigazgatási Kollégiummal és kollégiumvezetőivel. Továbbá a már kialakult keretek között kollégiumvezetőként fent kívánom tartani a kapcsolatot a társhatóságokkal is, illetve azok vezetőivel, e körben különösen fontosnak tartom a Csongrád-Csanád Vármegyei Főügyészséggel való szakmai kapcsolattartást, az esetleges helytelen vagy ellentétes bírói gyakorlat megfelelő időben történő észlelése, illetve annak kiküszöbölése érdekében.

7) Integritás

Az integritás, mint az ítélkezés és igazgatás átláthatósága, kiszámíthatósága és ellenőrizhetősége a fentebb írtak szerinti OBH Elnöki célkitűzés.

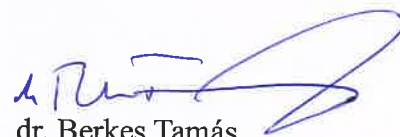
Ezen követelmények megvalósulásának egyik garanciális eleme a kollégium ügyelosztási rendje, amelynek előterjesztője a kollégiumvezető. Céлом, hogy a kollégiumvezetőként mindenkor az ügyelosztásra vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő, átlátható, érthető ügyelosztási rend tervezet kerüljön a kollégium elé elfogadásra.

Az integritás körében kell figyelemmel lenni az elfogultsági bejelentésekre is, miszerint csak tényszerű, megalapozott elfogultsági ok jelenthető be, egyébként sérül a törvényes bíróhoz való jog követelménye. Kollégiumvezetőként erre kiemelt figyelmet fordítanék.

VI. Összegzés, zárszó

Pályaművem elkészültével bízom abban, hogy a Szegedi Törvényszéknek a büntető ítélezésben országosan is meghatározó jelentőségéhez méltó módon, egyúttal reálisan és a szakmailag színvonalas, időszerű és megalapozott ítélezés elérésére alkalmas célokat fogalmaztam meg. Kollégiumvezetői kinevezésem esetén minden tudásommal a fent részletesen kifejtett elemzés-értékelés alapján kimunkált és ugyancsak fentebb megfogalmazott célok megvalósítása érdekében kívánom a munkámat folytatni azzal, hogy ezen célok megvalósításához kérem valamennyi Kollégám, köztük a Szegedi Törvényszék Elnökének és az Országos Bírósági Hivatal Elnökének támogatását.

Szeged, 2024. október 4.

dr. Berkes Tamás

törvényszéki bíró

